

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO NARIŲ A. BAUROS, S. JOVAIŠOS, E. PUPINIO, K. BACVINKOS 2020 M. GEGUŽĖS 7 D. PASIŪLYMO, SEIMO NARIŲ A. PAPIRTIENĖS IR L. JONAIČIO 2020 M. GEGUŽĖS 12 D. PASIŪLYMO IR SEIMO ŠVIETIMO IR MOKSLO KOMITETO 2020 M. GEGUŽĖS 18 D. PASIŪLYMO DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SAUGAUS EISMO AUTOMOBILIŲ KELIAIS ĮSTATYMO NR. VIII-2043 2, 9, 10, 14, 17, 22, 23, 27² STRAIPSNIŲ IR PRIEDO PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 14¹ IR 14² STRAIPSNIAIS IR 2 PRIEDU ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-4637

2020 m.

d. Nr.

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2020 m. gegužės 28 d. sprendimo Nr. SV-S-1636 „Dėl įstatymų projektų išvadų“ 1.8 papunktį, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

1. Nepritarti Lietuvos Respublikos Seimo narių A. Bauros, S. Jovaišos, E. Pupinio, K. Bacvinkos 2020 m. gegužės 7 d. pasiūlymui dėl Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymo Nr. VIII-2043 2, 9, 10, 14, 17, 22, 23, 27² straipsnių ir priedo pakeitimo ir Įstatymo papildymo 14¹ ir 14² straipsniais ir 2 priedu įstatymo projekto Nr. XIIP-4637 (toliau – Įstatymo projektas) dėl šių priežasčių:

1.1. Siekiant spręsti darbo rinkos ir krovinių ir keleivių vežimo srities problemas, vertinant pasikeitusių švietimo srities teisės aktų nuostatas, taip pat atsižvelgiant į 2003 m. liepos 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2003/59/EB dėl tam tikrų kelių transporto priemonių kroviniams ir keleiviams vežti vairuotojų pradinės kvalifikacijos ir periodinio mokymo, iš dalies keičiančioje Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 3820/85 ir Tarybos direktyvą 91/439/EEB bei panaikinančioje Tarybos direktyvą 76/914/EEB, numatytą mokymo turinį, apimtį ir esmę, Įstatymo projekto rengimo ir derinimo su suinteresuotomis institucijomis (tarp jų Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija ir Kvalifikacijų ir profesinio mokymo plėtros centru) metu nuspręsta, kad C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D, DE kategorijų motorinių transporto priemonių, jų junginių su priekabomis vairuotojų, ketinančių verstis ir besiverčiančių komerciniu krovinių arba keleivių vežimu, mokymą (toliau – vairuotojų mokymas) nacionalinėje teisėje tikslinga laikyti ne vairuotojo kvalifikacija, bet vairuotojo kompetencija. Tokia pozicija niekaip neprieštarauja Direktyvos 2003/59/EB nuostatoms, tačiau leistų turėti darbo rinkos poreikiams labiau pritaikytą vairuotojų mokymą. Direktyvos 2003/59/EB tekste anglų kalba vartojama ir kvalifikacijos, ir kompetencijos sąvoka (pavyzdžiui, angl. *Certificate of Professional Competence (CPC)*), tačiau Direktyva 2003/59/EB nereikalauja, kad joje reglamentuojamas vairuotojų mokymas būtų laikomas profesiniu mokymu, neįpareigoja Europos Sąjungos valstybių narių taikyti konkretų mokymo formatą, bet akcentuoja minimalų žinių lygį.

1.2. Direktyvos 2003/59/EB 1 priedo 2 ir 3 skirsniuose nustatyta, kad pradinės kvalifikacijos kurso trukmė turi būti 280 valandų (teorijos mokymo) ir 20 valandų individualaus vairavimo, o pagreitinu būdu (skubos tvarka) įgyjamos pradinės kvalifikacijos mokymo trukmė turi būti 140 valandų (teorijos mokymo) ir 10 valandų individualaus vairavimo. Direktyvos 2003/59/EB

1 priedo 4 skirsnys nustatyta, kad periodinio profesinio mokymo kursų trukmė turi būti 35 valandos (teorijos mokymo) kas penkerius metus. Nacionalinėje teisėje turi būti sudaryta galimybė vairuotojams baigti vairuotojų mokymus pagal Direktyvoje 2003/59/EB įtvirtintą kursų trukmę. Vairuotojų mokymui taikant pasikeitusių profesinį mokymą reglamentuojančių teisės aktų nuostatas, vairuotojų mokymų trukmė tampa gerokai ilgesnė: pagal Lietuvos Respublikos profesinio mokymo įstatymo 13 straipsnio 5 dalį „profesinio mokymo programos vienu metų įprastinė apimtis yra 60 mokymosi kreditų, bet ne mažiau kaip 30 mokymosi kreditų“, o pagal Profesinio mokymo programų rengimo ir registravimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2018 m. lapkričio 22 d. įsakymu Nr. V-925 „Dėl Profesinio mokymo programų rengimo ir registravimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, 4 punktą „vienas mokymosi kreditas prilyginamas 27 akademiniams valandoms“. Pastaroji gerokai ilgesnė vairuotojų mokymų trukmė neatitiks Direktyvoje 2003/59/EB nustatytos mokymo trukmės. Atsižvelgiant į tai, tikslinga vairuotojų mokymą laikyti neformaliuoju suaugusiųjų švietimu.

Profesinį mokymą vykdančios įstaigos galės vykdyti Įstatymo projekte siūlomus vairuotojų kompetencijos įgijimo ir vairuotojo kompetencijos tobulinimo kursus, juos numačiusios profesinio mokymo programose kaip atskirą modulį, kurį išklausius bus suteikta vairuotojams reikalinga kompetencija. Įstatymo projektas neriboja galimybės asmeniui pageidaujant mokytis pagal profesinio mokymo programą, įgyti kvalifikaciją (kurią sudarytų keletas kompetencijų) mokantis profesinio mokymo centre ir gauti profesinio mokymo diplomą.

1.3. 2018 m. balandžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2018/645, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2003/59/EB dėl tam tikrų kelių transporto priemonių kroviniams ir keleiviams vežti vairuotojų pradinės kvalifikacijos ir kvalifikacijos kėlimo ir Direktyva 2006/126/EB dėl vairuotojo pažymėjimų, priedo 1 punkte Direktyvos 2003/59/EB 1 priedo antroji pastraipa išdėstoma taip – minimalus kvalifikacijos lygis turi būti *panašus bent į* Europos kvalifikacijų sąrangos 2 lygmenį, nustatytą 2008 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos rekomendacijos dėl Europos mokymosi visą gyvenimą kvalifikacijų sąrangos kūrimo II priede. Įstatymo projekte numatomas vairuotojų mokymas vyks analogiškai kaip šiuo metu vykdomas vairuotojų mokymas ir laikantis Direktyvoje 2003/59/EB nustatyto mokymo turinio, apimtys, reikalavimų mokymo centrams ir jų darbuotojams. Įstatymo projekte numatomi pakeitimai neprieštarauja Direktyvos 2003/59/EB nuostatom.

1.4 Šiuo metu reikalavimai vairuotojų mokymą vykdančioms mokymo centrams ir jų darbuotojams numatyti mokymo programose, o vairuotojų mokymo reikalavimų taikymas ir išimtys nustatytos C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D, DE kategorijų motorinių transporto priemonių vairuotojų mokymo pradinei profesinei kvalifikacijai įgyti ir vairuotojų periodinio profesinio mokymo tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2011 m. vasario 3 d. įsakymu Nr. 3-79 „Dėl C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D, DE kategorijų motorinių transporto priemonių vairuotojų mokymo pradinei profesinei kvalifikacijai įgyti ir vairuotojų periodinio profesinio mokymo tvarkos aprašo patvirtinimo“. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas ne kartą yra pažymėjęs (pavyzdžiui, 2009 m. birželio 22 d., 2013 m. lapkričio 6 d., 2015 m. gegužės 26 d., 2018 m. gegužės 24 d. nutarimai), jog konstitucinis teisinės valstybės principas suponuoja visų teisės aktų hierarchiją ir neleidžia poįstatyminiais teisės aktais reguliuoti santykių, kurie turi būti reguliuojami tik įstatymu. Esminės ūkinės veiklos sąlygos yra viena iš tokių santykių sričių. Taigi, pagal Lietuvos Respublikos Konstituciją riboti ūkinės veiklos laisvę galima, jeigu tai daroma įstatymu (pavyzdžiui, Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2018 m. gegužės 24 d. nutarimas). Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad esminiai reikalavimai, sąlygos, išimtys, ribojimai ir pan., susiję su vairuotojų mokymo reikalavimų taikymu ir vairuotojų mokymų vykdymu, privalo būti reguliuojami įstatymu, kaip numatyta Įstatymo projekte, o ne ministro įsakymu.

Didžioji dalis Direktyvos 2003/59/EB straipsnių nuostatų dėl vairuotojų mokymo reikalavimų ir išimčių taikymo, įgytų teisių taikymo, minimalaus amžiaus, nuo kurio leidžiama įgyti teisę vairuoti C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D, DE kategorijų motorines transporto priemones, jų junginius su priekabomis ir galima išduoti vairuotojo pažymėjimus, asmenims, kurie nustatyta

tvarka yra įgiję atitinkamą kompetenciją, reikalavimų, mokymo vietos ir kt. pagal savo turinį turi būti įtvirtintos įstatymo lygmeniu, todėl tai yra pagrindas tikslinti teisinį reguliavimą iš esmės, o Seimo narių siūlymas teisinį reglamentavimą numatyti susisiekimo ministro įsakyme teisiniu požiūriu netinkamas.

1.5. Seimo narių pasiūlymu siūloma atsisakyti Įstatymo projekto 10 straipsnio nuostatų, kuriomis perkeliama Direktyvos (ES) 2018/645 1 straipsnio 6 punktu Direktyvoje 2003/59/EB įterpiamas 10a straipsnis dėl Direktyvos 2003/59/EB vykdymo užtikrinimo tinklų ir Direktyvos (ES) 2018/645 2 straipsnio 3 punktu keičiamo 2006 m. gruodžio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2006/126/EB dėl vairuotojo pažymėjimų 15 straipsnio nuostatos dėl keitimosi informacija eismo dalyvių priežiūros tikslais siekiant užtikrinti nustatyto reglamentavimo įgyvendinimą. Įstatymo projekto 10 straipsnyje nustatomi pagrindai, kuriais vadovaudamiesi tikrinantys pareigūnai, vykdydami eismo priežiūrą, gali patikrinti vairuotojo pažymėjimo, vairuotojo kvalifikacijos kortelės, vairuotojo liudijimo ir kitų dokumentų galiojimą bei šiuose dokumentuose įrašytus duomenis naudodami atitinkamus registrus, informacines sistemas ir Europos Sąjungos vairuotojo pažymėjimų tinklą. Šios nuostatos turi būti įtvirtintos Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatyme.

2. Nepritarti Lietuvos Respublikos Seimo narių A. Papirtienės ir L. Jonaičio 2020 m. gegužės 12 d. pasiūlymui ir Lietuvos Respublikos Seimo Švietimo ir mokslo komiteto 2020 m. gegužės 18 d. pasiūlymui dėl Įstatymo projekto dėl šio nutarimo 1.1–1.4 papunkčiuose nurodytų priežasčių.

Ministras Pirmininkas

Susisiekimo ministras